

## ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ<sup>12</sup>

**Ayfer Kadakal**

*Uzm. Psikolojik Danışman, Trabzon Rehberlik Araştırma Merkezi, kadakalayfer@hotmail.com*

**Biol Alver**

*Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, birolalver@hotmail.com*

### ÖZ

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin cinsiyet, sınıf düzeyleri, öğrenim alanı, genel akademik başarı durumu, problem çözme stratejileri, algılanan ana baba tutumu, teknolojik araç kullanma sıklığı, algılanan sosyo-ekonomik düzey, spor yapma durumu, sanatla uğraşma durumu değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma betimleme türünde olup, ilişkisel modele dayalı bir çalışmadır. Bu araştırmada tarama (survey) ve anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2012-2013 eğitim öğretim yılında Bayburt Üniversitesi'nde öğrenim gören eğitim fakültesi ve iktisadi idari bilimler fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2012-2013 eğitim öğretim yılında Bayburt Üniversitesi'nin iktisat, işletme, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 720 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Korkut (1996) tarafından geliştirilen İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler üzerinde frekans dağılımı, bağımsız gruplar için t testi, tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) ve Kruskal-Wallis analizi yapılmıştır. Araştırmada özetle şu bulgulara ulaşılmıştır: Üniversite öğrencilerinin öğrenim alanları, genel akademik başarıları, problem çözme teknikleri ve spor yapma durumları ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna karşılık üniversite öğrencilerinin cinsiyet, algılanan ana-baba tutumu, sınıf düzeyleri, teknolojik araç kullanma sıklığı, algılanan sosyo-ekonomik düzey, sanatla uğraşma durumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Üniversite öğrencisi, iletişim, iletişim becerisi

<sup>1</sup> Bu çalışma 6-8 Nisan 2017'de International Congress Of Eurasian Social Sciences'ta Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

<sup>2</sup> Bu makale Doç. Dr. Biol ALVER'in danışmanlığında Ayfer KADAKAL'ın Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırladığı tezden üretilmiştir.

## **EXAMINATION OF COMMUNICATION SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS IN TERMS OF DIFFERENT VARIENCES**

### **ABSTRACT**

In this research it is aimed to examine the communication skills of university students in terms of variences such as sex, class level, study department, general academic success, strategies of problem solving, percieved attitude of parents, frequency of using technological devices, socio-economical level, training regularity and artiness. This research is in the type of depiction and relational model is used in research. The universe of the research is created by students who studying faculty of education and faculty of economics & administrative sciences in 2012-2013 academic year. And the sample of the research created by 720 students in Bayburt University who studying department of economics faculty of business administration ,classroom teaching and the department of science of education in 2012-2013 academic year. In research, scale of evaluating communication skills which was created by Korkut 1996 is implemented as data collection tool. Analysis of frequency distribution, t test for independents, one-way analysis of variance (One Way Anova) and Kruskal Wallis analyses have been carried out on the data collected in research. In brief these findings have been gained in research. A meaningful relation has been found between communication skills and study departments, general academic successes and training regularities of students. On the contrary no meaningful differentiation has been found between communication skills, percieved attitude of parents and sex class level strategies of problem solving frequency of using technological devices socio-economical level and artiness of the students.

**Keywords:** University student, communication, communication skills.

## **GİRİŞ**

Bu bölümde araştırmanın konusu, amacı, önemi ve problemi ile ilgili bilgi verilmiştir. İnsan toplumsal bir varlıktır ve sürekli iletişim ihtiyacı içerisindedir. İnsanın, sosyal çevrede sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürdürmek için ihtiyaç duyduğu iletişim; ruhsal ve bedensel ihtiyaçlarının doyurulması için gereklidir. Aynı zamanda toplumsal düzenin oluşmasında, toplumsal yasa ve kuralları sağlıklı bir şekilde işletebilmenin yolu iletişim kurmaktan geçmektedir.

İletişim alanında yapılmış olan birçok araştırma çok sayıda iletişim tanımının yapılmasını da beraberinde getirmiştir.

Kaya (2011: 4) “iletişim kavramının sosyoloji, psikoloji, yönetim bilimleri dil bilim, sibernetik vb. pek çok disiplinin ilgi duyduğu, bir inceleme alanı olduğunu” ifade eder. Bu nedenle her kesimin artık bir iletişim tanımı yapması oldukça zordur, diyebiliriz.

Dökmen (2006: 204), sosyal yaşamı bir kelimeyle özetlemek istesek, herhalde bu iletişim olurdu, diyerek iletişimin varoluşumuzun temel bir ögesi olduğunu ifade eder.

Baltaş (2007: 22) iletişimi, “ tarafların bilgi/sembol üreterek birbirlerine iletme, iletileri anlama ve yorumlama sürecidir”, şeklinde tanımlar. Baltaş, iletişimin başlaması için tarafların ortak bir platformda buluşması gerektiğini savunur ve buluşmanın gerçekleşmesinin, büyük ölçüde iletişimin ilk dakikalarına bağlı olduğunu ifade eder. Baltaş, iletişimin ilk dakikalarında oluşan etkiyi yaratan faktörleri, karşılaşılan kişinin sözsüz iletişim aracı olarak kullandığı sembollerden kullandığı sözcüklere, içinde bulunduğu ortama kadar geniş bir dağılım gösterdiğini ifade eder.

Oskay (2005: 1) ise iletişimi, “insanın hayatını devam ettirme çabasının bir ürünü ve insanın hayatını devam ettiren yaşadığı gelişmelere göre değişime uğrayan bir olgudur”, şeklinde tanımlamıştır.

Tuna (2012) İnsanın toplumsal bir varlık olarak çevresiyle etkileşim içerisinde olduğunu ifade etmiştir. Bu insan için bir ihtiyaçtır. Yani insanın biyolojik bir varlıkken sosyal bir varlığa dönüşmesi ancak iletişimle mümkündür, şeklinde iletişimin önemini özetler.

Cüceloğlu (2006) iletişimin iki insanın birbirini fark etmesiyle başladığını, ifade eder. Ayrıca iletişimin iki düzeyinden bahseder; “Olayların algılandığı, yorumlanıp anlamlandırıldığı bireylerin öznel iç dünyası ve bireylerin o durumda göstermek veya söylemek istediği mesajlardan oluşan sosyal dış dünyası”. Cüceloğlu, iletişimde önce görülen kısmını mesaj olarak algıladığımızı, ama gösterilen yüzün arkasında saklı kişiye ait iç dünya olduğunu ve mesajın reel anlamının bu iç dünyada olduğunu savunmuştur.

İletişim öğeleri gönderici, mesaj, kanal, alıcı ve geribildirimden oluşmaktadır (Gordon, 2002).

Tayfun (2007: 11) da bu görüşü destekleyerek eklemelerde bulunur. İletişim her zaman en azından üç öğe gerektirir, der.

- Kaynak ya da gönderici
- İleti (mesaj)
- Alıcı ya da hedef, iletişim sürecinin tamamlanması
- Kanallar
- Kodlama-kod çözme (encoder-decoder)
- Etki (gürültü; manevi-fiziki), unsurlarının da katılımını gerektirir, bu işlevinin sonucunda,
- Geribildirim (feedback), gerçekleşir.

Sibernetiğin ve iletişimin matematiksel teorileri açısından baktığımızda, bütün cansız ve canlı varlıkların, mikro ve makro sistemleri arasında, -hatta bu sistemleri oluşturan temel parçacıklar olan en küçük bilgi birimi (=bit) olarak tanımlanan kaliteler toplulukları arasında – süregelen bilgi aktarımının, başka bir ifadeyle bilgi alışverişinin bütün süreçlerini kapsayan ve bu süreçlerdeki değişken faktörlerin karşılıklı etkileşimlerini ve bunların sonuçlarını içeren olguya iletişim denir (Evliyaoğlu, 1987: 133).

Tanımdan da görülebileceği gibi sistemlerin canlı olması koşulu yoktur. Bilgisayar ile bir insan arasında oynanan bir bilgisayar oyununda da, birbirine ağ ile bağlı iki bilgisayar arasında karşılıklı olarak gerçekleşen bilgi aktarımında da iletişim söz konusudur. İletişimin geniş kapsamlı olduğu, farklı alanlarla ilişkilerinin var olduğunu tanımlardan çıkarabiliriz. Burada iletişim, sosyal psikoloji bakışı açısından, söz konusu iki sistemin insan olduğu kişiler arası iletişim olarak ele alınacaktır.

Burgoon, Buller ve Woodall (1989), kişilerarası anlamda iletişim kavramının daha iyi anlaşılabilmesini sağlamak üzere *bilgi*, *davranış* ve *iletişim* kavramları arasındaki ilişki ve farklardan söz etmektedirler. Yazarlara göre *bilgi*, *davranış* ve *iletişim* kavramlarını da kapsayan bir üst kavramdır. Bu yazarlara göre, çevreden kaynaklanan ve organizma için belirsizliği azaltan her türlü uyaran bilgi olarak düşünülmelidir. Dolayısıyla bilgi, bireyin çevreyle ilgili yordamalarda bulunmasını sağlayacak ve davranışlarına yön vermek üzere kullanacağı her türlü şeydir. *Davranışın* pek çok çeşidi bilgi sağlayıcıdır, bu bağlamda davranış, bilginin bir alt kavramıdır. Davranışların bir bölümü *iletişime* ilişkindir ve son olarak da bu bağlamda iletişim davranışın bir alt kavramıdır. Bilgi, davranış ve iletişim sırasıyla kendisinden sonra gelen ya da gelenleri kapsayan kavramlardır.

Tubbs ve Moss (1974) tarafından yapılan araştırma sonucunda bireyler arasında kurulan iletişimin kişilerarası iletişim olarak değerlendirilmesi için bazı ölçütlerin var olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

- Kişilerarası iletişim kuranlar, belli bir yakınlık içinde olmalıdır.
- Katılımcılar karşılıklı duygu düşünce alışverişi yapmalıdır, aktarım tek taraflı olmamalıdır.
- Söz konusu iletiler, aktarımlar sözlü (verbal) ve sözsüz (nonverbal) özellikte olmalıdır. Bu mesajlar dışındakiler kişilerarası iletişim kapsamına alınmaz. Yazışmaları buna örnek verebiliriz” (Akt: Dökmen, 2008: 42).

Erdoğan (2002: 175) kişiler arası iletişimi tanımlarken, kişilerarası sistem kavramına da vurgu yapar. “İnsan toplumda yaşar ve kendi dışıyla ilişki halindedir. Kendi dışıyla ilişki halinde olan insanın dışında olan fiziksel ve toplumsal çevresidir. İnsanın kendisiyle ve çevresiyle ilgili farkındalığı oluştuğunda, daha çok yoğunlaştığı

diğerleri olacaktır. İki kişi arasında gerçekleşen ve bu ilişkinin oluşmasını sağlayan iletişim şekline kişilerarası iletişim denir. Bireyin kendisiyle iletişimini gerçekleştirme düzeyinin ve becerisinin olması kişilerarası iletişimin birinci koşuludur.

Özer'e (2002: 89) göre iletişim becerisi, karşıdan gelen iletilerle kişilikle ilgili yakıştırma veya değerlendirmeleri ayıklayıp iletinin özünü yakalayabilmektir. Özer, iletişim becerisi sürecinin başlayabilmesi için önce beynin gönderilen iletileri (mesajları) bir önkoşul olarak duyabilmeye, görebilmeye ve hissedebilmeye geçebilmesinin gerekli olduğunu savunur.

Bu çalışma ile amaçlanan üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğini ortaya koymaktır. Yeterli düzeyde olup olmadığını göstermektir. Hedeflenen amaç, ulaşılan sonuçlarla konuya farklı bir boyut kazandırarak eğitimcilere, eğitim denetçilerine ve ebeveynlere seçenekler sunmak, farkındalık yaratmaktır

## **YÖNTEM**

Araştırma, üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin; cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim alanı, akademik başarı, problem çözme stratejileri, algılanan sosyo-ekonomik düzey, teknolojik araç kullanma sıklığı, spor yapma durumu, algılanan ana baba tutumu, sanatla uğraşma durumu değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar taşıyıp taşımadığını belirlemeye yönelik betimsel bir çalışma olup, ilişkisel modele dayalıdır. Bu çalışmada tarama (survey) ve anket tekniği kullanılmıştır.

### **Araştırmanın Evren ve Örneklemi**

Araştırmanın evreni 2012-2013 eğitim öğretim yılında Bayburt Üniversitesi'nde Eğitim ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören yaklaşık 6.400 kişi olarak belirlenmiş, araştırmanın örnekleme ise % 99 güven aralığında 602 kişi olarak hesaplanmış ve bu kapsamda 720 kişiye ulaşılarak ölçek uygulanmıştır.

### **Veri Toplama Araçları**

Araştırmada veri toplamak amacıyla Bayburt Üniversitesi de öğrenim gören öğrencilere Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

### **İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği**

Korkut (1996) tarafından 25 madde ve beşli likert tipi olarak geliştirilen ölçek, ilk olarak lise öğrencilerine yönelik hazırlanmış daha sonra üniversite öğrencileri ile 61 yetişkin üzerinde uygulanmıştır. Bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacı ile geliştirilmiş 5-li likert tipi bir ölçek olan İBDÖ, 25 ifadeden oluşan ölçek hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanmaktadır. Tersine maddelerin olmadığı ölçekten elde edilen puanın fazlalısı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir (Korkut, 1997).

**Kişisel Bilgi Formu**

Bu form, araştırmada ele alınan cinsiyet, sınıf düzeyleri, öğrenim alanı, genel akademik başarı durumu, problem çözme stratejileri, algılanan ana baba tutumu, teknolojik araç kullanma sıklığı, sosyo-ekonomik düzey, spor yapma durumu, sanatla uğraşma durumu ile ilgili bilgi toplamak amacıyla uygulanmıştır. İletişim becerileriyle ilgili ilişkili olduğu düşünülen değişkenler alınmıştır.

**Veri Analizi**

Araştırmanın verilerinin analizinde üç farklı istatistiksel analiz kullanılmıştır. Bu analizler bilgisayardan SPSS for Windows 18.00 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Araştırmada, bağımsız örneklem için T Testi, Tek yönlü Varyans Analizi ve Kruskal Wallis h Testi kullanılmıştır. Araştırmada örneklem grubu sınıf düzeyine, genel akademik başarı durumuna, algılanan sosyo-ekonomik duruma ve teknolojik araç kullanma sıklığına göre normal dağılım gösterdiği için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Ayrıca örneklem grubu problem çözme stratejileri ve algılanan ana baba tutumlarına göre normal dağılım göstermediği için kruskal wallis h testi yapılmıştır.

**BULGULAR****Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular**

**Tablo 1.** Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre İletişim Becerileri Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

Bağımlı değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İletişim becerisi	Kız	449	101.48	11.45	1.628	.104
	Erkek	271	100.05	11.26		

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır ( $t_{718} = 1.628, p = .104$ ). Bu sonuç bazı araştırma bulgularıyla desteklenmektedir. Yılmaz (2007) 'ın iletişim becerileri ve bağlanma stilleri ile ilgili araştırmasında, iletişim becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde Görmüş, Aydın, Ergin (2013) ve Bozkurt (2003) yaptıkları araştırmada iletişim becerileri ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulamamışlardır. Yine Dilekmen ve diğerlerinin (2006) ve Pehlivan'ın (2005) öğretmen adaylarının iletişim becerisi konusunda yaptığı araştırma da sonucu destekler niteliktedir.

Buna karşın Kartal (2013) araştırmasında, kız öğrencilerin iletişim beceri düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Modernleşen hayatta kız ve erkek cinsiyetleri, aynı toplumsal çevrede, aynı toplumsal çatının şemsiyesi altında hayatlarını sürdürürler. Dolayısıyla aynı kültürel yapının değerleriyle yetişir, hayatlarını idame ettirir ve bu hükümlerin etkisi altında kalırlar. Kadın ve erkek aynı duruma benzer tepkiler gösterebilir. Her iki cinsiyet grubunun da toplumsal faktörlerin etkisi altında olduğu söylenebilir. Bu sebeple kadının ve erkeğin davranışlarını yorumlarken, toplumsal yapının mevcut normlarının yanında, bu yapıya tesir eden harici faktörleri ve her an içinde yaşadığımız değişim süreçlerini de dikkate almak gerekir. Ersoy (2009). Buna bağlı olarak erkek ve kadın cinsiyetlerinin nitelik ve nicelik olarak birbirine yakınlaşması bu sonucu doğurmuş olabilir. Ayrıca araştırma yapılan örneklem grubunun aile tutumlarından kaynaklanıyor olabilir. Toplumsal cinsiyet rollerini çocuğuna yansıtmayan anne ve baba tarafından yetiştirilmiş çocuklara kız ve erkeklere ailenin tutumu yaklaşımı eşit olduğundan, farklılık göstermediğinden bu sonuca ulaşılmış olabilir

### Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 2.** Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmaya İlişkin Varyans Analizi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	395.298	3	131.766	1.015	.385
Gruplar içi	92953.134	716	129.823		
Toplam	93348.432	719			

Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmemiştir ( $F_{(3-719)} = 1.015, p=.385$ ).

Tepeköylü ve ark. (2009), Bingöl ve Demir (2011), Ercoşkun (2005) ve Dilekmen'in (2008) yaptıkları araştırmalarda ulaştıkları sonuçlar sonucumuzu destekler niteliktedir. Ayrıca farklı olarak Tutuk, Al ve Doğan(2002), Pehlivan, (2005) 1. Sınıftan 4. Sınıfa doğru iletişim becerisi puanlarının artış gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Bu bağlamda, üniversitenin işlevleri göz önünde bulundurulursa, ders programlarının iletişim becerilerini geliştirici nitelikte olmadığı söylenebilir ve bu nedenle iletişim becerilerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna varılmış olabilir. Ayrıca araştırmanın yapıldığı örneklem grubun yetişkin yaş grubundan seçilmiş olması bu sonucu doğurmuş olabilir. Örneklem grubunun üniversite öğrencileri olması ve üniversite ortamı içerisinde öğrencilerin benzer ve yakın yaşam olayları ile karşı karşıya kalmaları bağlamında sınıf düzeylerinin iletişim becerisinin önemli yordayıcısı olmadığı düşünülebilir.

### Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Alanına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 3.** Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Alanına Göre İletişim Becerileri Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

Bağımlı değişken	Öğrenim alanı	N	$\bar{X}$	Ss	t	P
İletişim becerisi	Eğitim Alanı	519	100.21	11.90	-2.784	.006
	İktisadi ve İdari Bilimler Alanı	201	102.83	9.71		

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri puan ortalamaları eğitim alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ( $t_{718} = -2.784$ ,  $p=.006$ ).

Akyurt (2009) meslek yüksekokulunda yapmış olduğu araştırmasında öğrencilerin iletişim becerileri ve öğrenim gördükleri alan arasında anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yine Gürşimşek, Vural ve Demirsöz (2008) iki farklı bölümde öğrenimini sürdüren öğretmen adaylarının iletişim becerileri puanları ve duygusal zekâ puanları öğrenim görülen programa göre incelenmiş, programlar arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Toy (2007) yaptığı çalışmasında hukuk fakültesi öğrencilerinin mühendislik fakültesi öğrencilerinden daha yüksek iletişim becerisine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mezun olduktan sonra eğitime doğrudan katkıda bulunacakları düşünüldüğünde iletişim becerilerinin daha yüksek olması beklenirdi. Buna rağmen aksi bir sonuç çıkmıştır. Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerisi puanlarının İktisadi idari Bilimler Fakültesi öğrencilerine kıyasla daha düşük çıkmış olması bazı nedenlerle açıklanabilir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilinçli tercih yapmamış olma ihtimalleri değerlendirilebilir.

Eğitim fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler karşılaştırıldığında, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine yöneticilik alanında verilen eğitimler göz önüne alınarak bir değerlendirme yapılabilir. Öğrencilerin yöneticilik alanında aldığı bazı derslerin duygusal zekâ, duyguların yönetilmesi ve iletişim becerileri içeriklerine sahip olması bu farklılığın oluşmasına neden olmuş olabilir.

### Üniversite Öğrencilerinin Genel Akademik Başarı Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 4.** Üniversite Öğrencilerinin Genel Akademik Başarı Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmaya İlişkin Varyans Analizi

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	P
Gruplar arası	973.306	2	486.653	3.777	.023
Gruplar içi	92375.126	717	128.836		
Toplam	93348.432	719			

Üniversite öğrencilerinin genel akademik başarı durumlarına göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür ( $F_{(2-719)} = 3.777, p=.023$ ).

Uygulanan Post Hoc Analizi (LSD) sonucunda, orta ( $p=.015$ ) ve yüksek ( $p=.007$ ) akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, düşük akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Özerbaş, Bulut, Usta (2006) öğretmen adayları üzerinde yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının iletişim becerileri ve akademik başarıları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Güngör (1989) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin özsaygısının da yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sabancıoğulları ve ark .(2007) hemşirelerle yaptığı çalışmasında iletişim becerilerinden biri olan empatinin eğitimle kazandırılabilceği sonucuna ulaşmıştır. Farklı olarak Arifoğlu ve Razi (2011) yaptıkları araştırmada empati ve iletişim becerileri ile kendini tanıma ve iletişim yönetimi dersi (KTİY) akademik başarı puanı ortalaması arasındaki ilişkiyi incelemişler ve öğrencilerin KTİY dersi akademik başarı puanı ortalaması ile empatik eğilim ölçeği ve İBDÖ puanları arasında ise anlamlı bir ilişki bulamamışlardır.

Orta ve yüksek akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, düşük akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunması sonucu, akademik başarıları düşük olan öğrencilerin benlik saygısı düşük olduğundan; karşı tarafla iletişime geçmeleri veya iletişimi devam ettirmeleri ve etkili iletişim kurmaları olumsuz şekilde etkilenecektir, biçiminde yorumlanabilir. Ayrıca üniversite hayatının öğrencilerin eğitim dönemlerinin en profesyonel süreci olması onların bu sürece atfettikleri önemi artırmış olabilir. Bu süreçte akademik başarının düşük olması, öğrenim hayatının sona ermesi endişesine neden olabilmektedir. Bu endişe ise öğrencilerde içe dönme, öfkelenme, gibi sorunlar doğurabileceği gibi; karar verme, sorun çözme, sağlıklı iletişim kurma becerilerini de etkiliyor olabilir.

### Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerine Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 5.** Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerine Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmaya İlişkin Ortalama Sıraları ve Kruskal Wallis Testi Değerleri

Bağımlı değişken	Problem çözme stratejisi	N	Ortalama Sıra	$\chi^2$	p
İletişim Becerileri	Kavga/tartışma ile	30	291.45	8.619	.035
	Konuşarak	477	362.93		
	Yeni çözümler bularak	188	376.58		
	Kendini değiştirerek	25	276.10		
	Toplam	720			

Üniversite öğrencilerinin problem çözme stratejilerine göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmuştur ( $\chi^2_{(3)} = 8.619, p=.035$ ).

Uygulanan Post Hoc Analizi (Dunnett-T3) sonucunda, konuşarak problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamaları kavga-tartışma ile ( $p=.040$ ) ve kendini değiştirerek ( $p=.017$ ) problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Aynı şekilde, yeni çözümler bularak problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamaları kavga-tartışma ile ( $p=.018$ ) ve kendini değiştirerek ( $p=.008$ ) problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Şahin ve ark. (1993) kendisini problem çözmeye yeterli gören bireylerin ikili ilişkilerde başarılı, girişken oldukları ve olumlu benlik algısına sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Araştırmanın sonucuna göre; iletişim becerisinin yüksek olması kişiyi problem çözme konusunda istekli kılabilir, yorumu getirilebilir. Etkili iletişim becerisine sahip kişi problem çözme konusunda kendine güvenir ve yeni yollar denemeye başlar. Dolayısıyla düşünmesi, yeni çözümler bulmaya çalışması, kişilerarası iletişimi daha etkili hale getirmesi kolaylaşabilir.

### Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 6.** Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmaya İlişkin Varyans Analizi

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	172.132	2	86.066	.662	.516
Gruplar içi	93176.300	717	129.953		
Toplam	93348.432	719			

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo-ekonomik düzeyleriyle iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ( $F_{(2-719)} = .662$   $p = .516$ ).

Erigüç, Şener, Eriş (2011), Özerbaş, Bulut, Usta (2006), Köker vd.'nin (2005) yaptıkları araştırmalarda iletişim becerileriyle sosyo ekonomik düzey arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır, sonucuna ulaşmıştır. Yine Tepeköylü ve ar. (2009), Bingöl, Demir (2001), Rehber (2007), yaptıkları araştırmalarında aile gelir düzeyi ve iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır sonucuna ulaşmışlardır. Farklı olarak Ekinci ve Aybek (2010) yaptıkları araştırmada kendilerini orta sosyo-ekonomik düzeyde algılayanların, düşük sosyo ekonomik düzeyde algılayanlara göre empatik eğilim düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu bağlamda, iletişim becerilerinin daha çok kişilik özellikleriyle bağlantılı olduğu çıkarılabilir. Ayrıca Bayburt Üniversitesi'ni tercih eden öğrencilerin profiline bakıldığında ailelerin gelir durumlarının birbirinden belirgin bir farklılık göstermediği görülebilir. Ailelerin gelir durumlarının birbirinden farklı olmaması iletişim becerilerinin algılanan sosyo –ekonomik düzeye göre farklılaşmadığı sonucunu doğurmuş olabilir. Ayrıca üniversitenin bulunduğu yer itibarıyla iletişim becerilerini geliştirici fırsatlar sunmaması ve öğrencilerin iletişim becerilerini regresyona uğratmış olması bu farklılaşmanın oluşmaması için bir neden olabilir.

#### Üniversite Öğrencilerinin Teknolojik Araçları Kullanma Sıklığına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 7.** Üniversite Öğrencilerinin Teknolojik Araçları Kullanma Sıklığına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmaya İlişkin Varyans Analizi

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	280.023	2	140.011	1.079	.341
Gruplar içi	93068.409	717	129.803		
Toplam	93348.432	719			

Üniversite öğrencilerinin teknolojik araçları kullanma sıklığına göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ( $F_{(2-719)} = .1.079$   $p = .341$ ).

Çıkan sonuç ile ilgili araştırmalar incelendiğinde teknolojiyi kullanma sıklığı ile iletişim arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma bulgularının sonucumuzu desteklemediğini görebiliriz.

Kendilerine ait bilgisayarları olan ve tüm gün onunla vakit geçiren ergenlerin kolay arkadaş edinemedikleri, zamanla toplumdaki uzaklaşarak, problemlili bireyler haline geldikleri bulunmuştur. Buradan yola çıkarak söylenebilir ki internet dünyasına giren gençler, sadece sosyal destek sürecini değil iletişim biçimlerini ve başarılarını da tehdit altına almaktadır (Yalçın, 2006; Esen, 2011; Şendağ ve Odabaşı, 2007). Yine Taçyıldız (2010) internet bağımlısı olan grupla bağımlı olmayan grubu karşılaştırmış ve internet bağımlısı olan grupta, iletişim becerisi, puanının daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karatekin, Sönmez ve Kuş'un (2012) yaptıkları araştırma sonucunda öğrencilerin günlük tv seyretme süreleri ve bilgisayar kullanma süreleri arttıkça iletişim becerilerinin azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Bilgisayar, çocukların yazma ve dil becerilerinin gelişmesini

olumsuz etkilemektedir (Greenfield, 1984: 147). Bu sonuçlar çalışmamızı desteklememektedir. Çalışmamızı destekler nitelikte bir araştırma bulunamamıştır.

Öğrencilerin teknolojik araçları kullanma amaçlarını Kılavuz (2013) oyun oynamak, yeni bilgiler öğrenmek, genel olarak ise sosyal paylaşım sitelerine girmek, çeşitli araştırmalar yapmak olarak belirlemiştir. Bu bilgiden yola çıkacak olursak öğrencilerin teknolojik araçların kullanım amacının, iletişim becerilerini geliştirmeye dönük olmadığı sonucuna ulaşabiliriz. Ayrıca eğitim fakültesi ve iktisadi idari bilimler fakültesi derslerinin içeriklerine bakıldığında etkili iletişim, rehberlik, davranış bilimleri, temel bilgi teknolojileri kullanımı derslerinin veriliyor olması, teknolojik araçların kullanımı konusunda öğrencilerin daha dikkatli oldukları düşüncesini akla getirebilir. Hayatlarında uzun süredir teknolojinin var olması kişiyi bir süre sonra etkilemez veya etki derecesi azalır. Örneklem grubun bulunduğu yaş dönemi itibarıyla teknolojik gelişmelerin yakından takip edildiği bir dönemde doğdukları, büyüdükları düşünüldüğünde teknolojik aletlerin hayatlarının bir parçası haline geldiğini ve bu nedenle etkileme düzeyinin fark yaratacak şekilde olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

#### Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Ana-Baba Tutumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 8.** Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Ana-Baba Tutumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmaya İlişkin Puanlarına İlişkin Ortalama Sıraları ve Kruskal Wallis Testi Değerleri

Bağımlı değişken	Algılanan Ana-Baba Tutumu	N	Ortalama Sıra	$\chi^2$	p
İletişim Becerileri	Otoriter	131	365.12	5.546	.069
	Demokratik	570	363.06		
	İlgisiz	19	251.79		
	Toplam	720			

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ana-baba tutumlarına göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunamamıştır ( $\chi^2_{(2)}=5.546$ ,  $p=.069$ ).

Yavuzer (1998) sonucumuzdan farklı olarak suça karışmış çocuklarla ilgili araştırmasında bu çocukların büyük çoğunluğunun otoriter aile ortamında yetiştiklerini ortaya koymuştur. Biricik (2011) yaptığı araştırmada ana babasını demokratik olarak algılayan üniversite öğrencilerinin sosyal uyumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sosyal uyum bireyin içine girdiği gruba özgürce kendini tanıtabilme yetisi oldu düşünülürse kişinin kendini tanıtabilmesi için kullandığı araç iletişim becerisidir.

Yine Koasten (2004) akt. Bee ve Boyd'un (2009) yaptığı araştırmada, açık iletişimin olduğu demokratik anne-baba tutumunda büyüyen bireylerin yetişkinlik döneminde toplumsal becerilerinin daha iyi olduğu görülmüştür.

Literatür incelendiğinde Kanak ve Pekdoğan'ın (2012) yaptığı araştırmada ergenlerin utangaçlık düzeylerinin anne baba tutumları ile ilişkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır İki insan birbirini fark ettiği anda iletişimin

başlayacağı bilgisinden yola çıkarsak, İletişimi kurmak, başlatmak, iletişimi devam ettirmek, dinlemek, geri dönüt vermek de etkili iletişim içerisinde değerlendirilebilir

Aktuğ (2010) yapılan araştırmada çocuk eğitim evlerinde barındırılan ergenlerin iletişim ve sosyal becerileri ile anne babaların birlikte ya da ayrı olma durumları arasında anlamlı bir fark bulamamışlardır. Kuyucu (1999) yaptığı araştırmada anne ve babası birlikte yaşamayan gençlerin sosyal ilişki düzeylerinin anne ve babası birlikte yaşayan gençlere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bu sonuçlar dolaylı olarak araştırmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmada algılanan anne baba tutumlarının iletişim becerisiyle anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında verilen aile eğitim seminerlerinin, 7-19 yaş aile eğitim seminerinin, 0-18 yaş aile eğitim programının etkisiyle şekillenmiş olabilir. Eğitimlerin içeriğinde var olan ana-baba tutumları, ergenle iletişim modülleri ailelerin kendi çocuklarıyla kurdukları iletişimi yönlendirmiş böylelikle anne baba tutumlarının iletişim becerisi üzerinde bir etki göstermediği sonucuna ulaşılmış olabilir.

### Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapma Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 9.** Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapma Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

Bağımlı değişken	Spor yapma durumu	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İletişim becerisi	Yapanlar	327	102.336	10.92	3.016	.003
	Yapmayanlar	393	99.7786	11.65		

Spor yapanların iletişim becerileri yapmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ( $t_{718} = 3.016$ ,  $p=.003$ ).

Soyer ve ark. (2010) yaptığı çalışmada, sportif faaliyetlere katılım ile iletişim becerileri ve ortaöğretim başarı düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre, sportif faaliyetlere katılım arttıkça iletişim beceri düzeyleri ve öğrencilerin ortaöğretim başarı puanları da artmaktadır. Bayram (2013) yaptığı araştırmada çalışma grubunun 3 aylık düzenli spor faaliyeti sonucunda iletişim becerisi ortalama puanlarında anlamlı düzeyde artış gözlemlenmiştir (2009). yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin iletişim becerilerini etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Tiryaki ve ark. (1991) da spor yapan bireylerin, yapmayanlara göre daha sosyal, daha çalışkan, sabırlı, sosyal becerileri daha iyi, ilişki kurmada daha etkili, yeni bir duruma uyum sağlamakta daha becerikli, duygusal anlamda daha dengeli olduklarını belirtmişlerdir. Bu çalışma, sonucu destekler niteliktedir. Türkel (2010) yaptığı çalışmada aile içi uyum, spora katılım düzeyi ve iletişim becerileri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar araştırmamızın sonucunu destekler niteliktedir.

Spor bireylerin kişilerarası ilişkilerini geliştirmeyi sağlayan bir etkinlik olması nedeniyle iletişim becerisiyle arasında bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmış olabilir. Spor yapan bireyler sportif faaliyetler aracılığıyla değişik insan gruplarıyla bir araya gelebilir ve ilişki kurabilirler. Bu da iletişim becerilerinin zenginleşmesi adına bir fırsat yaratmış olabilir.

### Üniversite Öğrencilerinin Sanatla Uğraşma Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

**Tablo 10.** Üniversite Öğrencilerinin Sanatla Uğraşma Durumlarına Göre İletişim Becerileri Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

Bağımlı değişken	Sanatla uğraşma durumu	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İletişim becerisi	İlgilenenler	129	102.441	12.64	1.654	.099
	İlgilenmeyenler	591	100.612	11.03		

Üniversite öğrencilerinin sanatla uğraşma durumlarına göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır ( $t_{718} = 1.654, p = .009$ ).

Literatüre bakıldığında sanatla iletişim becerisi arasında anlamlı farklılık olduğunu destekleyen çalışmaların sayısının daha fazla olduğunu görebiliriz.

Yılan (2012) tarafından Afyon İli, Sandıklı ilçesindeki ilköğretim Okullarında halk oyunu oynayan ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin %72'si "Herhangi bir sorun hakkında uzlaşma sağlayabiliyorum" ifadesine katılıyorum demiştir. Aynı çalışmada "Herhangi bir iş için arkadaşımın ve öğretmenimden rahatlıkla izin isteyebiliyorum." ifadesine öğrencilerin %84 ü katılıyorum yanıtını vermişlerdir. Başkalarının duygularını anlayabiliyorum" ifadesine öğrencilerin %71'i katılıyorum yanıtını vermiştir. Küçük (2011) tarafından yapılan araştırmada bir eğitim fakültesinde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının empatik eğilimleri ile iletişim becerisi düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmış, araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının empatik eğilimleri ile iletişim becerileri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Artun (2004) Sanat ve iletişim arasındaki ilişkiyi bir anlamda sanatın öz amacında gizli olduğunu ifade eder ve ekler: "Çünkü sanatın öz amacı, kendi içinde biriktirdiği, barındırdığı tinsel birikim yolu ile insanları harekete geçirmektir. "

Ayrıca Kortan (2010) müzikli dramatisasyonun öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri üzerindeki etkisini incelemiş ve müzikli dramatisasyon eğitiminin öğrencilerin akademik başarı ve empatik eğilimleri üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna varmıştır. Çevik (2010) tarafından, büyük bir kısmı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden mezun müzik öğretmenleri adayları üzerinde yapılan araştırmada, iletişim becerileriyle okul türü arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Bu araştırma çalışmamızın sonucunu destekler niteliktedir

Sanatla ilgilenme durumu iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaması örneklem grubu içerisinde sanatla ilgilenen öğrenci sayısının düşük olmasıyla açıklanabilir. Ayrıca, bu duruma, Gardner'ın çoklu zeka kuramı içerisinde yer alan öze dönük zeka türüyle açıklama getirilebilir. Bilindiği kadarıyla kendi varlığının, davranış ve düşüncelerinin farkında olan yalnızca insanoğludur. Bu özelliğin, insanın kendisinden uzaklaşıp kendi içindeki yansımından bir şeyler öğrenebilme yeteneği olduğu belirtilmektedir. Öze dönük zekânın ilgi alanının, kendi kendinin farkında olma, kendini anlayabilme ve kişinin iç dünyasıyla ilişki kurabilme özelliği olduğu belirtilmektedir (Bellenka, 1997). Sanatçı kimliği taşıyan bireyler, içe döndür. Yalnızlıktan hoşlanırlar. Bireysel çalışmayı tercih ederler. Kendileri hakkında doğru algıları vardır. Hayalcidirler. İletişim kurmaya çoğu zaman kapalıdır. İletişim

### **TARTIŞMA ve SONUÇ**

Araştırmanın amacı doğrultusunda, elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçları şu şekilde özetlemek mümkündür. Genç nesil arasında farklı nedenlerden dolayı iletişim problemleri her geçen gün daha da artmaktadır. Üniversitelerin bir işlevinin de kişisel gelişimimize yardımcı olmak olduğunu göz önünde bulundurursak, araştırmamıza konu olan iletişim becerilerinin sadece üniversite hayatında değil sonrasında da yaşamımıza şekil verdiğini görebiliriz. Etkili iletişim, sağlıklı iletişim becerileri kullanarak hem üniversite hayatında hem de sonrasındaki iş ve aile hayatında etkili ve verimli olunabilir. Sağduyu, stresle başa çıkma, karar verme, sorun çözme gibi yetkinlikler ancak sağlıklı bir iletişimle mümkün olabilir.

Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyleri, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan ana-baba tutumu, teknolojik araç kullanma sıklığı, sanatla uğraşma durumlarının iletişim beceri düzeylerinde olumlu olumsuz herhangi bir etki yaratmadıkları ortaya konulmuştur.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin öğrenim alanlarına göre iletişim beceri düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı ortaya konulmuştur. İktisadi ve idari bilimler alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri puan ortalamaları eğitim alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmadaki bir diğer anlamlı sonuç, öğrencilerin genel akademik başarı durumları ve üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri arasındadır. Araştırmada öğrencilerin genel akademik başarı durumlarıyla iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Orta ve yüksek akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, düşük akademik başarı düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur

Üniversite öğrencilerinin problem çözme stratejilerine göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Uygulanan alt analiz sonucunda, konuşarak problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamaları kavga-tartışma ile ve kendini değiştirerek problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Aynı şekilde, yeni çözümler bularak problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim

becerilerine ait puan ortalamaları kavga-tartışma ile ve kendini değiştirerek problemlerini çözen üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerine ait puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur

Yine, üniversite öğrencilerinin spor yapma durumlarına göre iletişim becerileri puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmuştur. Spor yapanların iletişim becerileri yapmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

## **ÖNERİLER**

Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre iletişim becerileri anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bu sonuca dayalı olarak üniversitelerde kişilerarası ilişkileri ve iletişim becerilerini destekler nitelikte ders programlarının oluşturulması ve alınan kuramsal bilgiler doğrultusunda öğrencilerin ilgili alanlarda uygulama çalışmalarına yönlendirilmeleri uygun olabilir. Bu konuda üniversitelerin rehberlik ve psikolojik danışma birimleri daha etkin rol alabilirler.

İletişim becerileri İktisadi ve İdari Bilimler alanında eğitim gören öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük bulunan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerisine dayalı olarak sürdürülen öğretmenlik mesleğine hazırlanırken ve bu mesleği sürdürürken bu konudaki eksikliklerini giderici eğitimler almaları yararlı olabilir. Özellikle Eğitim Fakültesi mezunu öğrenciler için kamuda çalışmalarının önünü açan yeterlilik sınavlarıyla beraber her adayın iletişim becerilerinin değerlendirildiği sözlü bir sınavdan da geçirilmesi önerilebilir.

Araştırma sonucuna göre, genel olarak akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin iletişim becerilerinin de gelişmiş olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, akademik başarıyı artırıcı çalışmalar yapılarak dolaylı olarak iletişim becerilerinin gelişimi de desteklenebilir.

Problem çözme yöntemi olarak kavga etme ve kendini değiştirmek değil de konuşmayı tercih etmenin iletişim becerisini geliştiren temel bir faktör olduğu görülmektedir. Bireylere çatışmayla ya da kendilerinden ödün vererek değil de konuşarak kendilerini ifade etme yolları öğretilerek onların iletişim becerilerinin gelişimine katkı sunulabilir.

Yine araştırma bulgularına dayalı olarak, bireyler iletişim becerilerini artırmaya dönük olarak spor yapmaya teşvik edilebilirler.

**EXTENDED SUMMARY****Introduction**

In this section, information about the subject, purpose, prospect and problem of the research has been given. The human being is a social entity and needs continuous communication. The communication that a person needs to maintain a healthy and happy life in the social environment; It is necessary for the fulfillment of your spiritual and bodily needs. At the same time, in the formation of social order, the way of operating social laws and rules in a healthy way is communicating. Many researches carried out in the field of communication have led to the definition of a large number of communications.

Kaya (2011, p. 4) "communication concept includes sociology, psychology, management science, linguistics, cybernetics and so on. It is an area of study that many disciplines are interested in. " For this reason, we can say that it is very difficult for every group to make a communication definition.

Dökmen (2006, p. 204) expresses that if we wanted to summarize social life in a word, this communication would probably be an essential element of our existence of communication.

Baltaş (2007, p.22) communication is defined as "the process of communicating each other by producing information / symbol, understanding and interpreting messages". Baltaş argues that the parties must meet on a common platform for the initiation of communication and that the realization of the meeting depends on the first minute of major.

As a result of the research conducted by Tubbs and Moss (1974), they stated that there must be some criteria for evaluating the communication between individuals as interpersonal communication.

- Personal communication should be within a certain proximity.
- Participants must exchange ideas of mutual emotion, transfer should not be one-sided.
- Translated messages, verbal (verbal) and nonverbal features should be. Outside of these messages are not included in the scope of interpersonal communication. Let us give an example of this. ". (Akt: Dökmen, 2008, p.)

According to Özer (2002, p. 89), communication skill is to be able to distinguish and communicate the personality-related approaches or evaluations with the incoming messages. Ozer argues that in order for the communication process to begin, the brain must first be able to hear, see, and feel the messages (messages) as a prerequisite.

The aim of this study is to determine whether the intended university students' communication skills vary according to various variables. It shows if it is adequate. The aim is to provide educators, supervisors and parents with options and awareness by providing a different dimension to the subject with the results achieved.

**Method**

Research has shown that the communication skills of university students; It is a descriptive study to determine whether there are significant differences in terms of variables such as gender, class level, learning field,

academic achievement, problem solving strategies, perceived socio-economic level, technological driving frequency, sporting situation, perceived parental attitude, , Relational model is based. Survey method was used in.

### **Findings (Results)**

The study revealed that university students did not have any positive or negative effects on gender, class levels, perceived socio-economic level, perceived parental attitude, technological driving frequency, artistic occupation levels. The study revealed that the level of communication skills differed significantly according to the learning areas of university students. The average scores of communication skills of university students studying in economics and administrative sciences were found to be significantly higher than the average scores of university students studying in the field of education

Another meaningful result in the survey is the general academic achievement of students and the level of communication skills of university students. Significant differences were found between students' general academic achievement levels and communication skill levels in the study. Communication skills of university students with moderate and high academic achievement levels were significantly higher than those of university students with low academic achievement levels.

According to the problem solving strategies of the university students, there was a significant difference between the average scores of communication skills. The mean scores of the communication skills of the university students who solve the problems by talking were significantly higher than the average scores of the communication skills of the university students who solved their problems by fighting and discussing. In the same way, mean scores of communication skills of university students who solve problems by finding new solutions were found significantly higher than average scores of communication skills of university students who solve problems by fighting-discussion and self-changing.

Also, there was a significant difference between the mean scores of communication skills according to the sporting situations of university students. Those who did sports were significantly higher than those who did not.

### **Conclusion and Discussion**

In this research it is aimed to examine the communication skills of university students in terms of variences such as sex, class level, study department, general academic success, strategies of problem solving, perceived attitude of parents, frequency of using technological devices, socio-economical level, training regularity and artiness. This research is in the type of depiction and relational model is used in research. The universe of the research is created by students who studying faculty of education and faculty of economics & administrative sciences in 2012-2013 academic year. And the sample of the research created by 720 students in Bayburt University who studying department of economics faculty of business administration ,classroom teaching and the department of science of education in 2012-2013 academic year. In research, scale of evaluating communication skills which was created by Korkut 1996 is implemented as data collection tool. The scale,

developed by Korkut (1996) as 25 items and five likert type, was first prepared for high school students and then applied to university students and 61 adults. The IBS, a 5-li likert type scale developed to understand how individuals perceive communication skills, is always scored (1) at all times (5). The higher score on the scale without the materials on the contrary means that individuals evaluate their communication skills positively (Korkut, 1997). In addition, information on the Personal Information Form, gender, class levels, field of study, general academic achievement, problem solving strategies, perceived parental attitude, technological driving frequency, socio-economic level, sporting situation, Has been applied for collecting purposes. Variables considered to be related to communication skills were taken. Analysis of frequency distribution, t test for independents, one-way analysis of variance (One Way Anova) and Kruskal Wallis analyses have been carried out on the data collected in research.

According to the results of the research; there was no significant difference between the average scores of communication skills according to the genders of university students; there was no significant difference between the mean scores of communication skills according to the grade levels of university students; the average scores of the communication skills of the students studying at the faculty of economics and administrative sciences were found to be significantly higher than the average scores of the university students studying in the field of education; it was seen that there was a significant difference between the average scores of communication skills in favor of those with higher academic achievement in university students; significant differences were found between average scores of communication skills according to problem solving strategies of university students; there was no significant difference between the socio-economic levels perceived by university students and the mean of communication skills points; according to the frequency of use of technological tools by university students, there was no significant difference between the average scores of communication skills; the performers of the sport were found significantly higher than those who did not have communication skills; there was no significant difference between the average scores of communication skills according to the degree of artistic activity of university students.

In addition, It is suggested that students should be encouraged to apply their studies in the related fields in accordance with the theoretical knowledge and the formation of course programs in support of interpersonal relations and communication skills in universities.

It may be useful for the Faculty of Education, which has a significantly lower level of communication skills compared to students studying in the field of Economics and Administrative Sciences, to prepare for the teaching profession, which is based on the communication skills of the students, Particularly for the students who have graduated from the Faculty of Education, it is advisable to have a proficiency exam, which opens the way for the students to work in the public sector, as well as an oral examination where the communication skills of each candidate are evaluated.

The development of communication skills can be indirectly supported by academic success-enhancing studies. Individuals can be taught the ways of expressing themselves, not by conflict or by making concessions, but by contributing to the development of their communication skills. Again, based on research findings, individuals may be encouraged to play sports to enhance their communication skills.

**KAYNAKÇA**

- Baltaş, Z. ve Baltaş, A. (1992). *Bedenin Dili*. (32. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi
- Baltaş A, Ürkmez İ. ve Sevil İ. (2007). *Satışta İletişim ve Beden Dili*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Burgoon, J. K. and Buller D.B. (1996). Interpersonal Deception Theory. *Communication Theor*, 6, 203-242.
- Cüceloğlu, D. (2006). *İletişim Donanımları 'Keşke'siz Bir Yaşam İçin İletişim*. (25. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi
- Dökmen Ü. (2006). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (2008) *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*. (35. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi
- Erdoğan, İ. (2002). *İletişimi Anlama*. (1. Basım) Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- Evlıyaoğlu, G. (1987). *İletişim Psikolojisi Psikolojik İletişim*. (1. Basım) Ankara: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları
- Gordon, T. (2002). *Etkili Anne Baba Eğitiminde Uygulamalar*. (8. Basım). (Çev. E. Aksay). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Kaya, A. (2011). *Kişilerarası İlişkiler ve etkili iletişim*. (3. Basım) Ankara: Pegem Akademi.
- Korkut, F. (2005).Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149
- McShane, S.L. & Glinow, M.A.V. (2000). *Organizational Behavior*. New York:McGraw Hill
- Oskay, Ü. (2005). *İletişimin A B C'si*. (4. Basım) İstanbul: Derya Yayınevi.
- Tuna, Y. Birsen, Ö. Erzurum, F. Küçük, M. Çolak, F. Ü.ve Özkoçak, L. (2012). *İletişim*. (1). Ankara: Pegem Akademi.
- Tayfun, R. (2007). *Etkili İletişim ve Beden Dili*. (1. Basım) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.